

Juhász Kristóf

A göcseji vándortócsa

Tavasztól ősziig, ősztől tavaszig, erdőn, mezőn, réteken, de a hepehupás, jó hazai olajból fércelt göcseji bitumenen is könnyedén bokáig merülhetünk egy igazi ritkaságban, a göcseji vándortócsában – már ha rájövünk, hogy épp abba léptünk bele. Az egész világon kizárólag ebben a megyében honos vándortócsa egy különösen ellentmondásos természeti tünemény, valódi anomalia natura, olyannyira, hogy sokan még a létezésében is kételkednek. Ne higgyünk nekik, nem hisznek az ilyenek a csilingelő buzogánypókban, meg a gímpotrohú orrgombában sem, amíg jól a fejükre nem ugrik a vétyemi ősbükkösben!

A göcseji vándortócsa (*mobilaqua gocolium*) parazita életmódot folytató, az élővilág egyik legtökéletesebb mimikrijével rendelkező, könnyen alkalmazkodó, mozgékony-illékony, roppant intelligens sejttrendszer, bár értelmi képességeinek pontos föltérképezése még várat magára. Laboratóriumban tanulmányozni ugyanis teljesen lehetetlen, mert bár ránézésre pontosan úgy fest, mint egy közönséges pocsolya, ha vizét megpróbáljuk valamilyen edénybe merni, azonnal elillan, és valahol teljesen máshol bukkan föl. Legalábbis így állapította meg Bacsszegy Kálmán, a legnevezetesebb vándortócsa-kutató, aki egészen 1994-ben bekövetkezett, tragikus haláláig fáradhatatlanul tanulmányozta a különös jószágot. Bacsszegy eredetileg árvízvédelmi szakember volt, a látszat ellenére roppant szeszélyes Zala folyó egyik avatott ismerője, aki elmondása szerint akkor fordult a parazitológia felé, majd vált végérvényesen a vándortócsa ügyének megszállottjává, mikor fölfedezte: egyik fejlődési ciklusában elsőszertettel duzzasztja föl a folyóvizeket e lény. Bacsszegy Kálmán munkássága ma is megosztja a tudományos köröket. Hívei szemében egy méltóságteljes, bár kissé bohón lelkesedő öregúr, aki sokszebű, vízhatlan hacukában, tucatnyi üvegcseivel, nyakig érő gumicsizmában botladozik a jó göcseji vizekben, hogy az üvegekbe gyűjtött, különböző folyadékminták meghatározott ritmusban való lögyölgetése révén kapcsolatba lépjen a vándortócsával. Ellenségei szerint azokban az üvegekben nem vízminta volt, hanem a hírhedt nova bor – és szerintük ezzel minden meg is van magyarázva.

A göcseji vándortócsát csak az veheti észre, aki már belelépett - vagy még az sem. Pontosabban az veheti észre, aki egy ideig nem lép ki belőle. Még pontosabban az, akinek lábbelijét és járásának ütemét e sejttrendszer olyan táplálónak találja, hogy egy időre útitársául szegődik. A vándortócsa ezt úgy csinálja, hogy a beletoccsanónak cipőjét, csizmáját, vagy meztelen lábfejét, illetve lábszárát cuppogva körülfonja, majd átítatja. Az eddigi tapasztalatok alapján teljesen mindegy neki, hogy szárnyas, vagy patás jószágról, emlősről, hüllőről, kétéltűről, netán bakancsos, gumicsizmás göcseji emberről, vagy meggondolatlanul szandált húzó turistáról van szó – csak legyen lába. A Göcseji Tócsafigyelők és Természetjárók Közlönye szerint kifejlett kecskebékánál kisebb állaton még nem figyelték meg, rovarokat fogdosni e célből magának Bacsszegy Kálmánnak sem volt türelme. Ami körülbelül bizonyos, de legalábbis erősen valószínű, hogy a vándortócsa a lábon utazik pár percig, és a mozgás ritmusával táplálkozik. A legkülönösebb, hogy az átmeneti gazdatest mozgása ettől nem lassul le, nem lesz koordinálatlanabb, ellenben gyorsulhat, illetve egyenletesebbé válhat, a vándortócsa étvágyától függően. Egyes parazitofiziológusok szerint ez már olyan anomália, hogy nem is létezik, hisz ha egy élőlény egy másiktól táplálkozik, utóbbiból szükségképpen hiányozni fog adott tápanyag. Még senki nem látott olyat, hogy a fa fölszívta a talajvizet, és a talajban ugyanannyi víz volt. Vagy hogy az orozslán ette a gnút, a gnú meg vidáman heverészett tovább, mert ugyanúgy megvolt neki mindene. Tehát minden ismert természeti törvény szerint a mozgás ritmusával táplálkozó göcseji vándortócsa „áldozata” el kéne veszítse mozgásának ritmusát, vagy legalábbis egy részét. Bacsszegy Kálmán híres elmélete így magyarázza ezt: a vándortócsa táplálkozás közben folyamatosan ürít is, és végtermékével lényegében úgy kontrollálja átmeneti gazdatestét, hogy számára minél kellemesebb ritmusú táplálékot produkáljon.

A természettudomány megannyi rangos képviselője igazából teljesen abszurdnak tartja, hogy létezzon bolygónkon olyan élőlény, amelyik ritmussal táplálkozik és ritmust ürit, hisz a ritmus megfoghatatlan (nihil manual), ezért elfogyaszthatatlan. Erre a tócsisták szokásos ellenérve az, hogy ritmusa mindennek van, és ami van, pláne, ha sok van belőle, az mind táplál is valamit.

Sok tudós fő szerint olyan élőlény sem lehetséges, amelyik pocsolavízből van, vagy legalábbis úgy néz ki, mint a pocsolavíz. A tócsisták erre azt mondják, hogy szinte minden élőlényben rengeteg víz van, és ettől már csak igazán kis lépés egy olyan élőlény, aminek csak igen kis része nem víz, de még az sem látszik jól.

Az ellenkezők szerint az egész csak áltudományos sarlatánság, a tócsisták szerint a világ egyik legnagyobb csudája.

Ami egészen biztos, hogy az aranyló Göcsejben járva könnyen léphetünk tócsába. Ha ilyenkor lábunk-lábbelink hosszabb ideig vizes marad, cuppog, tocsog, flöttyög, és nem szárad, nem párolog, miközben alkalmasint egyre gyorsabban és ütemesebben lépdelünk, bizonyosak lehetünk abban, hogy egy göcseji vándortócsa szegődött útítársunkul. Ha pedig lábunk egyszerre megszárad, lépteink meginganak, vagy járásunk kissé tétovább lesz, netán tompán csillogó vízpárát látunk magunk mellett elpárologni, akkor a göcseji vándortócsa jóllakottan távozott rólunk.

Ne aggódjunk: bizonyított, hogy a vándortócsával való találkozás semmilyen káros hatással nincs bőrünkre, vagy ruházatunkra. Annyira nincs nyoma, hogy a kontaktus megtörténte utólag nem is bizonyítható.

Bacsszegy Kálmán, hívei szerint, egész életét tette föl arra, hogy e különös lényt ne csak személyesen lehessen megfigyelni. Más tócsisták szerint a göcseji vándortócsa épp attól a világ legegintimebb élőlénye, hogy csak személyesen lehet megfigyelni. És még sokan sokféleképpen vélekednek, de egy dolog bizonyos: mindig lesznek Göcsejben olyan élőlények, amik és akik lábbal járnak a földön, és addig a göcseji vándortócsa is jó étvággal fogyasztja a ritmust, míg csak el nem párolog e látható, vagy legalábbis érzékelhető létsíkjáról a teremtett világnak.

JUHÁSZ GERGŐ
BALÁZS:
Morfológium